

ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ ЯК БІЗНЕСОВИЙ ІНСТРУМЕНТ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ УМОВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

О.О. Білий

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри господарського права і процесу*

Процес виготовлення продукції є яскравим прикладом ведення бізнесу. При цьому важливо щоб якість та безпечність продукції відповідала встановленим технічним стандартам. Однак в процесі сировина-готовий продукт трапляється безліч фатальних помилок за які суб'єкти господарювання мають нести господарську відповідальність. Тож перейдемо безпосередньо до умов відповідальності.

Статтею 218 Господарського кодексу України передбачається незворотність господарської відповідальності, за винятком обставин, коли правопорушник ужив усіх залежних від нього заходів для недопущення порушення [1]. Підкреслимо, що немає жодних коментарів, які б кваліфікували, які саме «заходи» маються на увазі. Вірогідно, право тлумачення таких заходів покладено на суд. У зв'язку з цим очевидно, що така законодавча прогалина суперечить сучасним тенденціям «розвантаження» господарських судів і спонукання суб'єктів господарських відносин до досудового розв'язання спорів; – правопорушник звільняється від господарської відповідальності, якщо доведе, що на перешкоді належному виконанню його зобов'язань стояли надзвичайні й незворотні обставини. Щодо останнього пункту законодавчо передбачено важливе уточнення, що не можуть вважатись такими обставинами, зокрема: порушення своїх зобов'язань контрагентами правопорушника, відсутність на ринку потрібних для виконання зобов'язання товарів, брак у боржника необхідних коштів.

Крім того, до сфери безпеки продукції можна віднести ще й такі умови як факт господарського порушення, протиправність поведінки господарського порушника, причинний зв'язок між протиправною поведінкою порушника і завданими потерпілому збитками та вина господарського правопорушника [2, с. 100].

Звичайно це загальні умови господарської відповідальності, однак їм притаманна певна специфіка, яка їм надає сфера безпеки й якості продукції. Так, наприклад, факт правопорушення проявляється у порушенні споживчого законодавства. Тут наведемо декілька прикладів. По-перше, виробники і контрагенти (продавці в магазинах кіосках) часто не дотримуюся умов і строків зберігання продукції. По-друге, у чинному законодавстві є прогалини щодо сертифікації деякої продукції чим активно користуються виробники. По-третє, статистичні показники інформованості й обізнаності населення щодо хімічних складових продукції є низькою і цим певним чином маніпулює виробник. По-четверте, неодноразово трапляються випадки коли продукція має бути вилучена з обігу проте її можна з легкістю знайти у продажу. Тобто механізм «списання» небезпечної та неякісної продукції є недієвим та потребує уваги науковців й практиків.

В широкому розумінні протиправності поведінки в означеній сфері проявляється у двох формах. У формі дії – це активна діяльність виробників щодо недобросовісного маркування продукції чи бездіяльності – не розкриття достовірної інформації щодо складу продукції.

Причинний зв'язок простежується у спробі наживи виробника шляхом заміни якісних на неякісні складові продукції. Вина в цьому випадку є умислом, адже ціною помилки є життя споживача.

Підсумовуючи вищезазначене, хоча вироблення продукції і є бізнесом проте наявність дієвого ефективного контрольно-наглядового механізму щодо безпеки й якості продукції є вкрай необхідним. Крім того, слід зменшити прогалини у споживчому законодавстві та спробувати надати чіткий перелік умов притягнення до господарської відповідальності.

Література

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України, 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, Ст. 144.
2. Кикоть О.О. Підстави настання господарсько-правової відповідальності: теоретико-правові питання. Наукові записки НаУКМА. 2010. Т. 113: Юридичні науки. С. 100-102.